

6.7 Umění a kultura

6.7.1 Hudební výchova

Autoři:

Mgr. Zdenka Zbudilová

Mgr. Renata Dušková

Mgr. František Maxa

Charakteristika vyučovacího předmětu

Hudební výchova je realizována od 1. do 9. ročníku 1 vyučovací hodinu týdně.

Hudební výchova se uskutečňuje prostřednictvím pěveckých, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností, jež se vzájemně prolínají a doplňují. Při všech těchto činnostech se přihlíží k aktivitě vycházející z individuálních schopností jednotlivce. Volba didaktických prostředků je závislá na podmínkách ve třídě.

Výuka probíhá v kmenové nebo v odborné učebně hudební výchovy. Je doplňována koncerty a uměleckými představeními.

Mezipředmětové vztahy:

Tělesná výchova: koordinace pohybu

Výtvarná výchova, dějepis: umělecké slohy, historické události

Jazyky, zeměpis: geografická orientace, nářečí

Do předmětu je integrováno průřezové téma Osobnostní a sociální výchova.

Vyučující využívá formy práce, vyučovací metody a postupy respektující individuální dovednosti a schopnosti žáků. Jsou to především činnosti jednotlivce, dvojic. Práce ve skupině. Jedná se o receptivní, reprodukční i produkční formy práce s hudebním materiálem. Výuka se doplňuje dramatizací, návštěvou koncertů a projektovým vyučováním.

Výchovné a vzdělávací strategie

Cíl předmětu:

Vzdělávání v předmětu směřuje k vnímání hudby jako důležité součásti života jedince a celé společnosti prostřednictvím všech hudebních aktivit. Jde o specifickou formu komunikace, k níž je potřeba porozumět hudebnímu jazyku. Předmět dává možnost naučit se orientovat v širokém spektru hudebních stylů a žánrů minulosti a současnosti, pochopit různorodé hudební kultury národů a národností, učit se hovořit o svých zážitcích z hudby, naučit se používat hudebně naukové poznatky. Rozvíjí a kultivuje receptivní, reprodukční a částečně i produkční schopnosti a dovednosti, tím tedy celkovou hudebnost žáků.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- vést žáky k vyhledávání, shromažďování, třídění a porovnávání informací
- používání odborné terminologie
- nalézání souvislostí mezi získanými poznatky a využitím v praxi
- využívání vlastních zkušeností a poznatků z jiných předmětů

Kompetence k řešení problémů

- na základě individuální hudební vyspělosti postihovat z proudu znějící skladby sémantické prvky, srovnávat je, slovně charakterizovat, hledat spojitosti mezi vlastními hudebními zkušenostmi a zkušeností autora předávané hudebním dílem
- učit pracovat s chybou jako s příležitostí, jak ukázat cesty ke správnému řešení
- vést ke správnému způsobu řešení

Kompetence komunikativní

- zadávané úkoly vedou ke spolupráci
- při práci ve skupině vyjadřovat svůj názor, vhodně ho obhajovat a tolerovat názory druhých

Kompetence sociální a personální

- vést k efektivní spolupráci, zhodnocení činnosti své i ostatních, chápat odlišné kvality svých spolužáků
- respektování pravidel práce v týmu, dodržování jich a svou pracovní činností kladně ovlivňovat kvalitu práce

Kompetence občanské

- vytvářet prostor k reflektování společenského dění
- chránit a oceňovat kulturní tradice
- aktivně se zapojovat do kulturního dění

Kompetence pracovní

- vést ke koncentraci na pracovní výkon, jeho dokončení a dodržování vymezených pravidel
- vytvářet pozitivní vztah k hudebním činnostem

Oblast: Umění a kultura	Předmět: Hudební výchova			Období: 1. – 2.
Očekávané výstupy oblasti	Očekávané výstupy školní	Učivo	Ročník	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy
Zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase	Dbá na správné dýchání a držení těla Provádí hlasová a dechová cvičení Zřetelně vyslovuje Zná význam not Rozlišuje tón, zvuk, hlas mluvený a zpěvný Umí vytleskat rytmus podle vzoru Rozlišuje krátké a dlouhé tóny	Vokální činnosti -pěvecký a mluvní projev (pěvecké dovednosti, hlasová hygiena) -hudební rytmus (realizace písni ve 2/4 taktu) -dvojhlas (lidový dvojhlas)	1.	
Využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře	Učí se používat dětské hudební nástroje k rytmickým cvičením a hudebnímu doprovodu Pozná a umí pojmenovat klavír, kytaru, flétnu, dřívka, triangl, hůlky, bubínek,	Instrumentální činnosti -hra na hudební nástroje (reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí nástrojů z Orfeova instrumentáře, zobcových fléten) -rytmizace, hudební hry (ozvěna)	1.	
Reaguje pohybem na znějící hudbu	Provádí hudebně pohybovou činnost (držení těla, chůze, jednoduché taneční hry, pochod)	Hudebně pohybové činnosti -taktování, pohybový doprovod znějící hudby (2/4 takt) -pohybové vyjádření hudby (pohybová improvizace)	1.	
Rozpoznává v proudu znějící hudby některé hudební nástroje	Pozná a naučí se vybrané vánoční koledy Pozná vybrané hudební nástroje (viz hudební nástroje) podle zvuku Seznámí se s varhanní hudbou	Poslechové činnosti -kvality tónů -hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj	1.	

	Pozná hymnu ČR a rozumí smyslu textu	-hudební styly (hudba pochodová, taneční, ukolébavka, ...)		
Rytmizuje a melodizuje jednoduché texty	Rozlišuje rytmus pomalý a rychlý, melodii stoupavou a klesavou, zeslabování a zesilování Umí vytleskat rytmus podle říkadel a písní Zná pojmy notová osnova, noty, houslový klíč Rozlišuje noty, pomlky, takty Umí doplnit zpěv hrou na jednoduché hud. nástroje Umí zazpívat vybrané vánoční koledy	Vokální činnosti -pěvecký a mluvní projev (pěvecké dovednosti, hlasová hygiena, dynamicky odlišný zpěv, rozšiřování hlasového rozsahu) -hudební rytmus (realizace písní ve 2/4 a 3/4 taktu) -dvojhlas (lidový dvojhlas, kánon)	2.	Vv - ilustrace Tv – pochod taneční krok Čj – říkadla Vv - ilustrace Vv – Vánoce Pč – vánoční výzdoba Čj – vypravování Prv – lidové zvyky a tradice
Využívá hudební nástroje k doprovodné hře	Pozná a rozlišuje hudební nástroje podle zvuku – klavír, trubka, housle, pikola Umí užívat dětské hudební nástroje	Instrumentální činnosti -hra na hudební nástroje (reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí nástrojů z Orfeova instrumentáře, zobcových fléten) -rytmizace, hudební hry (otázka – odpověď), hudební improvizace	2.	
Pohybem vyjadřuje tempo a směr melodie	Umí se pohybovat podle daného rytmu, při tanci tleskat a do pochodu bubnovat Umí pohybově vyjádřit hudbu, zpěv s tancem	Hudebně pohybové činnosti -taktování, pohybový doprovod znějící hudby (2/4 takt) -pohybové vyjádření hudby (pohybová improvizace)	2.	
Rozlišuje jednotlivé kvality tónů	Rozlišuje umělou a lidovou píseň Seznámí se s vybranými skladbami klasiků	Poslechové činnosti -kvality tónů, vztahy mezi tóny (akord) -hudební výrazové prostředky, hudební prvky (pohyb melodie, rytmus) -hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj	2.	

		-hudební styly (hudba pochodová, taneční, ukolébavka, ...)		
Rytmizuje a melodizuje jednoduché texty Improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem	Umí vytleskat a taktovat dvoučtvrteční a tříčtvrteční takt Umí pojmenovat notovou osnovu Rozliší a přečte z notového zápisu takt dvoučtvrteční, tříčtvrteční, Rozlišuje a umí napsat notu celou, půlovou, čtvrtovou, podle zápisu not pozná stoupavou a klesavou melodii Seznámí se s hymnou ČR Naučí se zpívat vybrané písně Dbá na správné dýchání	Vokální činnosti -pěvecký a mluvní projev (pěvecké dovednosti, hlasová hygiena, dynamicky odlišný zpěv, rozšiřování hlasového rozsahu) -hudební rytmus (realizace písní ve 2/4 a 3/4 taktu) -dvojhlas (lidový dvojhlas, kánon)	3.	Vv – Vánoce Pč – vánoční výzdoba Čj – vypravování Prv – lidové zvyky a tradice
Využívá hudební nástroje k doprovodné hře Pohybem vyjadřuje tempo, směr melodie	Rozlišuje nástroje dechové, smyčcové, žesťové a umí uvést příklad Umí doprovázet na rytmické nástroje	Instrumentální činnosti -hra na hudební nástroje (reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí nástrojů z Orfeova instrumentáře, zobcových fléten) -rytmizace, hudební hry (otázka – odpověď), hudební improvizace	3.	Vv - ilustrace
Rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby	Rozliší rytmus valčíku a polky Umí polkové a valčíkové kroky (chůze dvoudobá, třídobá) Umí pohybově vyjádřit hudbu	Hudebně pohybové činnosti -taktování, pohybový doprovod znějící hudby (2/4 takt) -pohybové vyjádření hudby (pohybová improvizace)	3.	Tv – pochod taneční krok
Rozpoznává v proudu znějící hudby některé hudební nástroje Odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální	Pozná B. Smetanu a A. Dvořáka Zná některá díla B. Smetany a A. Dvořáka Poslechem rozezná hudební nástroje Poslouchá vážnou hudbu, zábavnou, slavnostní	Poslechové činnosti -kvality tónů, vztahy mezi tóny (akord) -hudební výrazové prostředky, hudební prvky (pohyb melodie, rytmus) -hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj	3.	

		-hudební styly (hudba pochodová, taneční, ukolébavka, ...)		
Zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlasě Orientuje se v zápisu jednoduché písně či skladby a podle svých individuálních schopností a dovede ji realizovat	Učí se další písně Dbá na správné dýchání Zná pojmy repetice, houslový klíč Umí napsat houslový klíč Rozlišuje délky not a umí je zapsat Poznává dynamická znaménka p, mf, f a umí je v písni použít Zná stupnici C dur (názvy not)	Vokální činnosti -pěvecký a mluvní projev (pěvecké dovednosti, hlasová hygiena) -hudební rytmus (realizace písni ve 2/4 taktu) -dvojhlas a vícehlas (kánón a lidový dvojhlas) (rozvíjení činností z 1. období) - hudební rytmus (realizace písni ve 3/4 a 4/4 taktu) -dvojhlas a vícehlas (prodleva, dvojhlasé písně) -intonace a vokální improvizace (durové a mollové tóniny) -grafický záznam vokální hudby (čtení a zápis rytmického schématu písni, orientace v notovém záznamu)	4.	Vv - ilustrace Tv – pochod taneční krok Vv – Vánoce PČ – vánoční výzdoba Čj – vypravování Prv – lidové zvyky a tradice
Využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písni Vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přehledy, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace	Rozlišuje nástroje dechové, smyčcové, klávesové, drnkací, bicí Doprovodí písně na rytmických nástrojích Rytmizace říkadel	Instrumentální činnosti -hra na hudební nástroje (reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí nástrojů z Orfeova instrumentáře, zobcových fléten) -rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace (tvorba hudebního doprovodu, hudební hry) -grafický záznam melodie (rytmické schéma jednoduché skladby)	4.	
Ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě	Umí pohybově vyjádřit hudbu, valčíkový krok	Hudebně pohybové činnosti -taktování, pohybový doprovod	4.	

individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace		znějící hudby (3/4 a 4/4 takt, valčík, menuet) -pohybové vyjádření hudby (pantomima a pohybová improvizace) -orientace v prostoru (pamětné uchování tanečních pohybů)		
Rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých výrazových prostředků	Pamatuje si nejdůležitější údaje o B. Smetanovi Zná jména oper B. Smetany Zná názvy symfonických básní cyklu Má vlast Seznámí se s životem a dílem A. Dvořáka a L. Janáčka Poslouchá vybrané skladby Pozná písně ve dvoučtvrtečním a tříčtvrtečním taktu Pozná opakující se téma v poslouchané skladbě	Poslechové činnosti -kvality tónů -vztahy mezi tóny -hudební výrazové prostředky a hudební prvky -hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj (rozvíjení činností z 1. období) -hudební styly a žánry (hudba pochodová, taneční, ukolébavka, ...) -hudební formy (malá a velká písňová, rondo, variace) -interpretace hudby (slovní vyjádření)	4.	
Zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlas v durových i mollových tóninách při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti Orientuje se v zápisu jednoduché písně či skladby a podle svých individuálních schopností a dovedností ji realizuje	Pozná smyčcové nástroje – housle, violoncello, kontrabas dechové nástroje – trubka, pozoun, lesní roh Seznámí se s hudebními nástroji v symfonickém orchestru Zná pojmy stupnice C dur, repetice, zesílení, zeslabení Pozná basový klíč Čte noty v rozsahu c1 – g2 v houslovém klíči Umí provést rozbor zapsané písně – druh písně, notový zápis, takt, melodie Seznámí se s krajovými lidovými tanci Umí taktovat čtyřčtvrteční takt	Vokální činnosti -pěvecký a mluvní projev (pěvecké dovednosti, hlasová hygiena) -hudební rytmus (realizace písní ve 2/4 taktu) -dvojhlas a vícehlas (kánón a lidový dvojhlas) (rozvíjení činností z 1. období) - hudební rytmus (realizace písní ve 3/4 a 4/4 taktu) -dvojhlas a vícehlas (prodleva, dvojhlasé písně) -intonace a vokální improvizace (durové a mollové tóniny)	5.	Vv - ilustrace Tv – pochod taneční krok Vv – Vánoce Pč – vánoční výzdoba

	zná původ státní hymny	-grafický záznam vokální hudby (čtení a zápis rytmického schématu písně, orientace v notovém záznamu)		
Využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní	Umí pohybově vyjádřit nálady sezná se s relaxací Umí jednoduché dvojhlasé písně naučí se vybrané písně J. Uhlíře a k. Šípa Dbá na správné dýchání Doprovodí písně na rytmické a melodické hudební nástroje	Instrumentální činnosti -hra na hudební nástroje (reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí nástrojů z Orfeova instrumentáře, zobcových fléten) -rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace (tvorba hudebního doprovodu, hudební hry) -grafický záznam melodie (rytmické schéma jednoduché skladby)	5.	Čj – vypravování Prv – lidové zvyky a tradice koncert ván. hudby
Ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace	Poslouchá vybrané skladby Poslechem pozná vybrané smyčcové a dechové nástroje Pozná varhanní hudbu Pozná vánoční hudbu a vánoční koledy Pozná trampské písně	Hudebně pohybové činnosti -taktování, pohybový doprovod znějící hudby (3/4 a 4/4 takt, valčík, menuet) -pohybové vyjádření hudby (pantomima a pohybová improvizace) -orientace v prostoru (pamětné uchování tanečních pohybů)	5.	
Rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby Rozpozná v proudu znějící hudby některé z hudebních výrazových prostředků, Upozorní na metrytmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny	Pozná varhanní hudbu Pozná vánoční hudbu a vánoční koledy Pozná trampské písně Poslouchá vybrané skladby Poslechem pozná vybrané smyčcové a dechové nástroje	Poslechové činnosti -kvality tónů -vztahy mezi tóny -hudební výrazové prostředky a hudební prvky -hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj (rozvíjení činností z 1. období) -hudební styly a žánry (hudba pochodová, taneční,	5.	

		ukolébavka, ...) -hudební formy (malá a velká písňová, rondo, variace) -interpretace hudby (slovní vyjádření		
--	--	--	--	--

Oblast: Umění a kultura	Předmět: Hudební výchova			Období: 2.stupeň
Očekávané výstupy oblasti	Očekávané výstupy školní	Učivo	Ročník	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy
Využívá své individuální schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách Uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě Zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase, snaží se o jednoduchý vícehlas, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého	Dle individuálních schopností, dovedností, získaných poznatků a stupně vyspělosti Účastní se aktivně vokální činnosti Rozezpívá se, provádí dechová cvičení, zpívá dle dirigentského gesta Reprodukuje písně s oporou Ocení kultivovaný vokální projev	VOKÁLNÍ ČINNOSTI Hlasová hygiena - rozšiřování hlasového rozsahu, pěvecké dýchání Zpěv – jednohlasý, jednoduchý vícehlas, zpěv s oporou, lidové a umělé písně Intonační cvičení dur, moll, durová stupnice Reprodukce tónů, krátkých motivů, sluchová analýza akordu dur, moll Rytmus – písní ve 2/4, 3/4, 4/4 taktu, grafický záznam rytmu	6.	
Rozpozná některý z tanců různých stylových období Zvolí vhodný typ hud.pohyb.prvků k poslouchané skladbě Předvede jednoduchou pohybovou vazbu	Účastní se aktivně pohybových činností, improvizuje Uplatňuje získané dovednosti a návyky Rozpozná polku, valčík Doprovází hudbu pohybem, jednoduchým tancem	HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI Estetický doprovod znějící hudby pohybem, tanečním krokem pantomimou Dramatizace lidových písní (vyjádření obsahu)	6.	
Vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace Orientuje se v jednoduchém zápisu	Uplatňuje získané dovednosti a návyky Využívá své schopnosti při instrumentálních aktivitách Reprodukuje dle svých možností	INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI Hra na hudební nástroje – Orffův instrumentál (především rytm.) Hra „na tělo“	6.	

písní a skladeb různých stylů a žánrů, tyto skladby na základě ind.schopností a získaných dovedností svým způsobem realizuje	jednoduché instrumentální doprovody	Reprodukce jednoduchých motivů		
Uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě Zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase, snaží se o vícehlas, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého	Účastní se aktivně vokálních činností Uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky Zpívá v jednohlase, v jednoduchém dvojhlas Zpívá podle dirig.gesta V době mutace dodržuje hlasový klid a volí jiné hudební činnosti	VOKÁLNÍ ČINNOSTI Hlasová hygiena – dech. cvičení, brumendo, pěv.artikulace Zpěv – legato, dynamika, jednohlas Intonace – dur a moll, jednoduché vokál.improvizace Rytmus – rytmizace písní	7.	
Vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace Orientuje se v zápisu písní a skladeb různých stylů a žánrů, tyto skladby na základě ind.schopností a získaných dovedností svým způsobem realizuje	Účastní se aktivně instrum.čin. Zdokonaluje se v technice hry dle svých možností Podílí se na tvorbě jednoduchého rytm.doprovodu	INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI Hra na hudební nástroj – Orffův instrumentář Instrumentální doprovod pro hudebně dramatické projevy	7.	
Rozpozná některý z tanců různých stylových období Zvolí vhodný typ hud.pohyb.prvků k poslouchané skladbě Předvede jednoduchou pohybovou vazbu	Účastní se aktivně hud.pohyb.čin. Doprovází hudbu taktováním, tanečními prvky	HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI Pohybový doprovod – taktování, taneční krok, lidový tanec Vyjádření hudby pohybem	7.	
Orientuje se v proudu znějící hudby Vnímá užité hudebně výrazové prostředky a chápe jejich význam Zařadí slyšenou hudbu do stylového období Vyhledává souvislost mezi hudbou a jinými druhy umění	Účastní se aktivně poslechové činnosti vybraných skladeb Využívá a zdokonaluje své schopnosti při poslechových aktivitách Vlastními slovy vyjádří interpretaci znějící hudby	POSLECHOVÉ ČINNOSTI Hudební forma – malá písň.forma, jednohlas, jednoduchý vícehlas Charakteristika autora, díla, skladby v kontextu doby Hudební styly - lidová hudba, hudba gotiky, renesance, baroka	7.	
Uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě Zpívá dle svých dispozic intonačně	Účastní se aktivně vokálních činností Zpívá v jednohlase, ev.vícehlase Zpívá podle dirig.gesta V době mutace dodržuje hlasový klid a	VOKÁLNÍ ČINNOSTI Hlasová hygiena - brumendo, dech cvičení, pěvecká artikulace, hlasová	8.	

čistě a rytmicky přesně v jednohlase, snaží se o vícehlas, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého	volí jiné hudební činnosti	hygiena v době mutace – hlas. klid Zpěv – legato, s oporou, zpěv s nahrávkou, zpěv jednohlasý, event. vícehlasý, Intonace – dur a moll, transpozice Orientace v notovém zápisu písně, akordické značky v populární písni		
Vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace Orientuje se v zápisu písní a skladeb různých stylů a žánrů, tyto skladby na základě ind.schopností a získaných dovedností svým způsobem realizuje	Účastní se aktivně instrument. čin. Vytváří instrum.improvizace ke znějící hudbě	INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI Hra na hudební nástroj, instrumentální doprovod - využívání Orffova instrumentáře Tvoření jednoduchých instrument. doprovodů	8.	
Vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace Orientuje se v zápisu písní a skladeb různých stylů a žánrů, tyto skladby na základě ind.schopností a získaných dovedností svým způsobem realizuje	Doprovází hudbu taktováním, tanečními prvky Rozlišuje hudbu artificální a nonartificální	HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI Vyjadřuje hudbu tanečními prvky Pohybové vyjádření hudby, improvizace Orientace v prostoru, taneční kroky	8.	
Orientuje se v proudu znějící hudby Zařadí slyšenou hudbu do stylového období a porovná ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami Vyhledává souvislost mezi hudbou a jinými druhy umění	Účastní se aktivně poslechové činnosti vybraných skladeb Využívá a zdokonaluje své schopnosti při poslechových aktivitách Rozpozná užití hudební výrazové prostředky	POSLECHOVÉ ČINNOSTI Hudební forma - sonátová forma, programní hudba, homofonie, polyfonie Charakteristika - autor, doba, hudební skladba v kontextu s jinými hudebními i nehudebními díly Hudební styly a žánry – klasicismus a romantismus, hudba artificální a nonartificální, populární hudba	8.	

Uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě Zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase, snaží se o vícehlas, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého	Účastní se vokálních činností Uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky Reprodukuje dle svých možností vokální skladby	VOKÁLNÍ ČINNOSTI Zásady hlasové hygieny – cvičení, rozezpívání Zpěv – některé zásady sborového zpěvu, artikulace Intonace – cvičení, transpozice, zpěv písní lidových, populárních	9.	
Vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace Orientuje se v zápisu písní a skladeb různých stylů a žánrů, tyto skladby na základě ind.schopností a získaných dovedností svým způsobem realizuje	Účastní se aktivně instrument. čin. dovednosti při instr. aktivitách Tvoří doprovody písní na hudební nástroj dle svých schopností Volí dle vlastního výběru formu doprovodu - rytmizace, improvizace	INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI Uvědomělé využívání získaných dovedností a návyků při hře na vybraný hudební nástroj Tvoření doprovodů, hra na Orffovy nástroje/event.klas.n./, hra na tělo	9.	
Vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace Orientuje se v zápisu písní a skladeb různých stylů a žánrů, tyto skladby na základě ind.schopností a získaných dovedností svým způsobem realizuje	Účastní se aktivně hud.pohyb.čin. Uplatňuje dovednosti při hudebně pohybových aktivitách Doprovodí hudbu pohybem dle své fantazie	HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI Pohybový doprovod znějící hudby lidové, populární, vážné, vystižení charakteru hudby pohybovou improvizací, volným pohybem v prostoru	9.	
Orientuje se v proudu znějící hudby Zařadí slyšenou hudbu do stylového období a porovná ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami Vyhledává souvislost mezi hudbou a jinými druhy umění	Přistupuje k hudebnímu dílu jako k logickému celku Vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění	POSLECHOVÉ ČINNOSTI - využití získaných zkušeností, poznatků pro pochopení hudebního díla Hudební dílo, autor, doba Hudební styly a žánry, impresionismus, hudba 20.stol.	9.	

6.7.2 Výtvarná výchova

Autoři:

Mgr. Květuše Hanzalová

Mgr. Jana Kreichová

Mgr. Alena Ficalová

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Výtvarná výchova se vyučuje následovně.

- 1. - 2. ročník - 1 vyučovací hodina týdně
- 3. - 6. ročník - 2 vyučovací hodiny týdně
- 7. - 8. ročník - 1 vyučovací hodina týdně
- 9. ročník - 2 vyučovací hodiny týdně

Výtvarná výchova prolíná celým základním vzděláváním a je postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci.

Obsahem Rozvíjení smyslové citlivosti jsou činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost vnímat realitu a vybírat a uplatňovat vhodné prostředky pro její vyjádření.

Obsahem Uplatňování subjektivity jsou činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření.

Obsahem Ověřování komunikačních účinků jsou činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby a uměleckých děl.

Do předmětu je integrována Osobnostní a sociální výchova.

Výuka probíhá v učebnách na 1. stupni, na 2. stupni v odborné učebně výtvarné výchovy nebo mimo budovu školy (práce v plenéru).

Přímého kontaktu s uměním využívá formou návštěv muzeí, galerií a výstav.

Formy a metody práce se používají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání – skupinové vyučování, samostatná práce, kolektivní práce žáků.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Cíl předmětu:

Předmět výtvarná výchova především:

- rozvíjí tvůrčí činnosti a věnuje plno prostoru fantazii
- rozvíjí smyslovou citlivost a uplatňování subjektivity u výtvarných technik (grafické techniky, textilní tvorba, plastická tvorba,...)
- pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy a netradičními výtvarnými postupy zaměřenými na rukodělnou činnost
- využívá formou návštěv muzeí, galerií a výstav přímého kontaktu s uměním
- rozvíjí především průřezové téma **Osobnostní a sociální výchovy** (týká se společného zaměření na rozvoj smyslového vnímání, kreativity, vnímání a utváření mimouměleckého estetického) a **Výchovy k myšlení v evropských a globálních souvislostech** (prohlubuje vztah k evropské a světové kultuře)

Klíčové kompetence

Učitel ve výtvarné výchově směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků takto:

Kompetence k učení

- žáci při své tvorbě poznávají vlastní pokroky a při konečném výstupu si dokáží zpětně uvědomit problémy související s realizací
- strategie – učitel hodnotí žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok
- učitel zadává jednotlivé úkoly tak, aby si každý žák mohl sám zorganizovat vlastní činnost

Kompetence k řešení problémů

- žákům je předkládán dostatek námětů k samostatnému zpracování a řešení problémů souvisejících s výběrem výtvarné techniky, materiálů a pomůcek
- strategie – učitel zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů

Kompetence komunikativní

- při práci ve skupině dokáže žák vyjádřit svůj názor, vhodnou formou ho obhájit a tolerovat názor druhých
- strategie – učitel dohlíží na dodržování etiky komunikace (naslouchání, respektování originálních, nezdařených názorů, ...)

Kompetence sociální a personální

- žáci se učí objektivním přístupem zhodnotit svoji práci i práci ostatních, učí se chápat odlišné kvality svých spolužáků
- učí se respektovat pravidla při práci v týmu, dodržovat je a svou pracovní činností kladně ovlivňovat kvalitu práce
- strategie – učitel dodává žákům sebedůvěru a podle potřeby žákům v činnostech pomáhá
- učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch
- učitel v průběhu výuky zohledňuje rozdíly v pracovním tempu jednotlivých žáků

Kompetence občanské

- žáci respektují názor druhých
- žáci prezentují výsledky své práce ve výstavních prostorách a chodbách školy a odborné učebny

Kompetence pracovní

- žáci si vytváří pozitivní vztah k manuálním činnostem
- žáci při práci s výtvarným materiálem dodržují hygienická pravidla- žáci mají volný přístup k pomůckám, použitelným pro daný úkol a jejich umístění umožňuje jejich operativní využití žáky
- strategie – učitel vede žáky ke správným způsobům užití materiálů, nástrojů a vybavení
- učitel požaduje dodržování dohodnuté kvality a postupů

Oblast: Umění a kultura	Předmět: Výtvarná výchova			Období: 1. – 2.
Očekávané výstupy oblasti	Očekávané výstupy školní	Učivo	Ročník	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy
Pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, barvy)	Rozpoznává linie, základní barvy a tvary. Zvládne techniku malby vodovými barvami, umí míchat barvy.	Rozvíjení smyslové citlivosti.	1.	M – geom.tvary
V tvorbě projevuje své vlastní zkušenosti, vychází z nich	Maluje a kreslí na různá témata (ilustrace pohádky, zážitky z rodiny aj.)		1.	Čj - vyprávění
Uplatňuje v plošném uspořádání linie, tvary, barvy a další prvky a jejich kombinace	Tvoří rytmické řazení dekorativních prvků, ve své práci použije linie, tvary, barvy.		1.	
Výtvarně si osvojuje přírodniny	Umí výtvarně zpracovat přírodní materiál (nalepuje, dotváří, obtiskuje).		1.	
Porovnává odlišné interpretace se svojí zkušeností.	Uplatňuje subjektivní prostředky pro vyjádření emocí, fantazie, představ a os. zkušeností.	Uplatňování subjektivity.	1.	
Interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření.	Uplatňuje subjektivní prostředky.		1.	
Komunikuje na základě vlastní zkušenosti a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil.	Vybírá, upravuje a vytváří vizuálně obrazná vyjádření.	Ověřování komunikačních účinků.	1.	
Vysvětluje výsledky tvorby podle vlastních schopností a zaměření.	Komunikuje se spolužáky a učitelem.		1.	
Pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, barvy, objekty)	Poznává linie, tvary, barvy, objekty. Maluje vod. barvami, umí je míchat, zapouštět a rozpíjet do mokrého podkladu.	Rozvíjení smyslové citlivosti.	2.	
V tvorbě projevuje své vlastní zkušenosti, zážitky, představy a	Vytváří výtvarné vyprávění (temat.práce).		2.	

vjemy.				
Uplatňuje v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, barvy, objekty a jejich kombinace.	Tvoří dekorativní práce, pracuje s modelínou.		2.	
Vytváří si estetický vztah k přírodě.	Výtvarně zpracovává přírodniny (lepení, obtisky, dotváření, frotáž, shlukování).		2.	
Interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření.	Uplatňuje subjektivní prostředky pro svá vizuálně obrazná vyjádření.	Uplatňování subjektivity.	2.	
Vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly.	Volí vhodné prostředky pro jejich vyjádření.		2.	
Zaujímá osobní postoj v komunikaci.	Poznává známé ilustrace dětských knih (Lada, Sekora).	Ověřování komunikačních účinků.	2.	
Porovnává vizuálně obrazná vyjádření vlastní interpretace s ostatními.	Obhazuje výsledky své tvorby.		2.	
Pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (objemy).	Poznává tyto prvky, porovnává a třídí je. Používá i temperové barvy (míchání na malířské paletě).	Rozvíjení smyslové citlivosti.	3.	
V tvorbě uplatňuje vlastní zážitky, zkušenosti a představy.	Tvoří tématické práce (i v prostoru).		3.	
V plošném i prostorovém uspořádání uplatňuje různé prvky vizuálně obrazného vyjádření.	Uspořádává objekty do celků podle jejich výraznosti, velikosti (modely). Začíná pracovat s keramickou hlinou.		3.	
Vytváří si estetický vztah k přírodě.	Pracuje s přírodninami.		3.	
Interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření.	Zvládá vyjádření pohybu těla a jeho umístění v prostoru.	Uplatňování subjektivity.	3.	
Reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly.	Výtvarně se vyjadřuje na základě různých smysl. podnětů (hmat, sluch, čich, chuť).		3.	
Utváří si osobní postoj v komunikaci.	Rozlišuje ilustrace textů, animovaný film, comics, fotografii, reklamu.	Ověřování komunikačních účinků.	3.	

Nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil.	Konfrontuje se spolužáky, rodin. příslušníky a v rámci skupin.		3.	
Při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření, porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry a barevné kontrasty).	Řeší dekorativně plochu komponováním geometrických nebo stylizovaných přírodních a věcných prvků.	Rozvíjení smyslové citlivosti	4.	
Užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy, v objemovém vyjádření modelování a sochařské postupy.	Výtvarně vyjadřuje věci, při pozorování analyzuje tvary, struktury předmětů, výtvarně je zobrazuje. Modeluje reliéfní kompozici z jednoduchých tvarů a prvků.		4.	
Vnímá smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření.	Porovnává uměleckou výtvarnou tvorbu, fotografie, film, tiskoviny, televize.		4.	
Při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají účinky na jeho nejbližší vztahy.	Používá prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, fantazie, představ a os. zkušeností – manipuluje s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru (popředí, pozadí).	Uplatňování subjektivity.	4.	
Nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly.	Výtvarně zobrazuje a porovnává tvary a funkce užitých předmětů, využívá osu souměrnosti.		4.	
Osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření	Svobodně volí a kombinuje prostředky pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků.	Uplatňování subjektivity.	4.	
Porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace.	Rozlišuje volnou malbu, ilustrace textů, sochařství, elektronický obraz.	Ověřování komunikačních účinků.	4.	
Nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření.	Samostatně vytváří, vybírá či upravuje obsah svých vyjádření. Vysvětluje záměry své tvorby a její		4.	

	proměny.			
Během vlastních tvůrčích čin. Pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření, porovnává je na základě proporčních aj. vztahů.	Komponuje rytmicky i arytmičky dekorativní plochu z geometrických, přírodních a věcných prvků a 2-3 harmonických barev.	Rozvíjení smyslové citlivosti	5.	
Užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model.	Výtvarně vnímá, analyzuje a zobrazuje morfologickou stavbu přírodnin. Zobrazuje výtvarný celek (zátiší) z přírodních a umělých objektů, vyjadřuje barevné vztahy objektů a pozadí. Výtvarně zobrazuje, analyzuje a pozoruje lidskou a zvířecí figuru.		5.	
Vnímá smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření.	Porovnává uměleckou výtvarnou tvorbu – elektronická média, reklama.		5.	
Během své tvorby se vědomě zaměřuje na projev vlastních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho vztahy.	Výtvarně vyjadřuje zážitky a představy o životě a společenských událostech.	Uplatňování subjektivity	5.	
Nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly, uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě.	Rozvíjí estetický vztah k užité tvorbě při experimentování a výtvarném zpracování plastického materiálu (hlína).		5.	
Osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření.	Poznává tvárné vlastnosti různých materiálů při vytváření užitých předmětů (textil, papír, karton, plast).	Uplatňování subjektivity	5.	
Porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace.	Tvořivě a osobitě výtvarně vyjadřuje literární text. Utváří si a zdůvodňuje osobní postoj v komunikaci.	Ověřování komunikačních účinků	5.	
Nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil.	Zvládá na základě vlastních zkušeností vysvětlit a obhájit výsledky i proměny své tvorby v komunikaci se svým okolím.		5.	

Oblast: Umění a kultura	Předmět: Výtvarná výchova			Období: 2. stupeň
Očekávané výstupy oblasti	Očekávané výstupy školní	Učivo	Ročník	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy
Vybírá a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, představ a poznání Uplatňuje osobitý přístup k realitě	Vybírá a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, představ a poznání Uplatňuje osobitý přístup k realitě	kresebné studie – linie, tvar, objem, rozvržení v obrazové ploše	6.	skicování plenéru, zátiší s ovocem, ...
Vybírá a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, představ a poznání Uplatňuje osobitý přístup k realitě	Správně užívá techniku malby, texturu, míchá a vrství barvy	teorie barev – teplé a studené barvy, barvy příbuzné	6.	barvy podzimu teplo x zima
Užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie	Vyjadřuje zachycení pohybu, hmatu, sluchu	rozvíjení smyslové citlivosti, souvislost zrakového vnímání s vjemy ostatních smyslů	6.	plastická tvorba – papír, hlína, drát
Vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření, porovnává a hodnotí s již existujícím obrazným vyjádřením	Zobrazuje vlastní fantazijní představy a odhaluje interpretační kontext vlastního vyjádření	subjektivní vyjádření fantastických představ za využití různorodých materiálů a výtvarných postupů	6.	literatura – báje, svět fantasy, sci-fi
Rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu	Výtvarně se vyjadřuje k lidovým tradicím, zvykům a svátkům	tématické práce – Vánoce a Velikonoce	6.	symboly, dekorace, přání, vkus a kýč
Ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených výtvarných prací a nalézá vhodnou formu jejich prezentace	Vytváří společné tématické celky, komunikuje a spolupracuje ve skupině	projekty	6.	Osobnostní a sociální výchova Velkoformátové společné práce

Porovnává na konkrétních příkladech různá umělecká díla, vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů	Zúčastní se diskuze a podle svých možností hodnotí vystavené práce Připravuje se spolužáky výstavy vlastních výtvarných prací	osobní postoj v komunikaci komunikační obsah umělecké práce proměny komunikačního obsahu	6.	Výstavky žákovských prací ve škole a obci, účast ve výtvarných soutěžích, návštěva výstavních síní
Vybírá a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, představ a poznání Uplatňuje osobitý přístup k realitě	Užívá techniku kresby	kresba - – linie, šrafování, tvary, symetrie, asymetrie	7.	krajina, postava skicování v pléneru
Vybírá a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, představ a poznání Uplatňuje osobitý přístup k realitě	Užívá techniku malby	barevné vyjádření – odstín, sytost, harmonie, kontrast	7.	práce v učebně podle skic
Užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie	Rozvíjí estetické cítění využívá dekorativních postupů	ilustrace textu animace vizualizované dramatické akce	7.	ČJ – literární texty literární postava
Interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření minulosti, vychází přitom ze znalostí historických souvislostí	Interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření středověku, vychází přitom ze znalostí historických souvislostí	románský sloh gotika renesance	7.	Exkurze Třeboň
Užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie	Zaznamenává podněty z představ a fantazie	fantazijní variace ve vlastní tvorbě	7.	Osobnostní a sociální výchova -škola a přátelství
Rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu	Výtvarně se vyjadřuje k lidovým tradicím, zvykům a svátkům	tématické práce – Vánoce a Velikonoce	7.	symboly, dekorace, přání, vkus a kýč
ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených výtvarných prací a nalézají vhodnou formu jejich	Vytváří společné tématické celky, komunikuje a spolupracuje ve skupině	projekty	7.	velkoformátové společné práce

prezentace				
Porovnává na konkrétních příkladech různá umělecká díla, vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů	Zúčastní se diskuze a podle svých možností hodnotí vystavené práce připravuje se spolužáky výstavky vlastních výtvarných prací	osobní postoj v komunikaci komunikační obsah umělecké práce proměny komunikačního obsahu	7.	výstavky žákovských prací ve škole a obci, účast ve výtvarných soutěžích, návštěva výstavních síní
Vybírá a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, představ a poznání Uplatňuje osobitý přístup k realitě užívá k zaznamenání vizuálních zkušeností	Využívá kompozičních principů v experimentálních činnostech a vlastní tvorbě	zdokonalování technik kresby – způsoby stínování, kontrast, harmonie hra s linií jako výtvarným prostředkem	8.	kresba zátiší, geometrických útvarů, předmětů, stromů
Vybírá a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, představ a poznání Uplatňuje osobitý přístup k realitě Užívá k zaznamenání vizuálních zkušeností	Užívá vizuální obraznost k zachycení vztahu ke konkrétní osobě	subjektivní vyjádření reality	8.	portrét autoportrét
Vybírá a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, představ a poznání Uplatňuje osobitý přístup k realitě	Zobrazuje vlastní fantazijní představy Kombinuje výtvarné prostředky experimentuje s nimi	vyjádření vztahů, pohybu, a proměn uvnitř a mezi objekty práce s netradičními materiály	8.	proměny běžných všedních předmětů užívaných člověkem
Užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích K tvorbě užívá některé metody současného výtvarného umění a digitálních médií	Rozvíjí se v estetickém cítění Využívá dekorativních postupů Využívá moderních technik současného umění	umělecká výtvarná tvorba fotografie tiskoviny reklama kombinace a variace ve vlastní tvorbě	8.	reklama, zdraví, cestování koláž
Ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených výtvarných prací a nalézá vhodnou formu jejich prezentace	Vytváří společné tématické celky, komunikuje a spolupracuje ve skupině	projekty	8.	velkoformátové společné práce

Porovnává na konkrétních příkladech různá umělecká díla, vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů	Zúčastní se diskuze a podle svých možností hodnotí vystavené práce Připravuje se spolužáky výstavky vlastních výtvarných prací	osobní postoj v komunikaci komunikační obsah umělecké práce proměny komunikačního obsahu	8.	výstavky žákovských prací ve škole a obci, účast ve výtvarných soutěžích, návštěva výstavních síní
Vybírá a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, představ a poznání Uplatňuje osobitý přístup k realitě užívá k zaznamenání vizuálních zkušeností	Uplatňuje osobitý přístup Zvládá zachycení okamžiku hledá kompoziční řešení na různé téma	uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru kresba – tužka, uhl, rudka, pero, tuš	9.	skicování při exkurzích vztah člověka k životnímu prostředí lidské aktivity
Vybírá a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, představ a poznání Uplatňuje osobitý přístup k realitě Užívá k zaznamenání vizuálních zkušeností	Využívá znalostí o základních a doplňkových barvách k osobitému výtvarnému vyjádření	volná malba	9.	malba akvarelem, pastelem práce podle skic
Vybírá a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, představ a poznání Uplatňuje osobitý přístup k realitě užívá k zaznamenání vizuálních zkušeností	Užívá vizuálně obrazných vyjádření k zachycení zkušeností získaných pohybem, hmatem	uplatnění subjektivity ve vlastním vyjádření prostorové objekty – rozvíjení smyslové citlivosti	9.	plastika – hlína, sádra, kaširovaný papír
Užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích K tvorbě užívá některé metody současného výtvarného umění a digitálních médií	Užívá metod současného výtvarného umění – fotografie, video, počítačová grafika	reklama desingh	9.	obaly, plakáty, pozvánky, poutače
Užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích K tvorbě užívá některé metody současného výtvarného umění a digitálních médií	Rozvíjí se v estetickém cítění Využívá dekorativních postupů Využívá moderních technik současného umění	umělecká výtvarná tvorba fotografie tiskoviny reklama kombinace a variace ve vlastní tvorbě	9.	reklama, zdraví, cestování koláž

Ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených výtvarných prací a nalézá vhodnou formu jejich prezentace	Vytváří společné tematické celky, komunikuje a spolupracuje ve skupině	projekty	9.	velkoformátové společné práce
Porovnává na konkrétních příkladech různá umělecká díla, vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů	Zúčastní se diskuze a podle svých možností hodnotí vystavené práce Připravuje se spolužáky výstavky vlastních výtvarných prací	osobní postoj v komunikaci komunikační obsah umělecké práce proměny komunikačního obsahu	9.	výstavky žakovských prací ve škole a obci, účast ve výtvarných soutěžích, návštěva výstavních síní